

BUCOVINENII ÎNCEP LUPTA

După ce au suportat teroarea și pângărirea altarelor și vetrelor strămoșești, bucovinenii s-au împotrivit din primul moment invaziei bolșevice din 1944.

A rămas în legendă figura lui Vladimir Macoviciuc din comuna Voitinel. Un grup de 10 urmași ai arcașilor lui Ștefan cel Mare, conduși de Macoviciuc, au pornit pe drumul apărării demnității românești. După ce au hărțuit trupele bolșevice intrate în țară, șase membri ai grupului au fost înconjurați de jandarmi, prin trădare, într-o casă din comuna Vicov. Refuzând să se predea, casei i s-a dat foc, iar plutonierul Sclipa Alexandru, șef de post, a tras din clopotniță și l-a rănit grav pe Macoviciuc. Acesta s-a împușcat pentru a nu cădea viu în mâna dușmanilor. Ceilalți membri ai grupului au ars înăuntrul. Fiul lui Macoviciuc, Silviu, a fost prins și în 1950 se afla condamnat pe viață la Galata, încă în cercetări, deoarece noi și noi partizani continuau acțiunea în regiune.

După moartea lui Vladimir Macoviciuc, acțiunea de luptă a preluat-o într-o primă fază Ion Vatamaniuc, țăran din comuna Sucevița, care a rezistat cu grupul lui până în 1947, când a fost rănit de ruși. Au mai fost prinși și duși în Rusia, într-un grup mai mare, și partizanii Brăileanu Ion și Stagler Frantz, care nu s-au mai întors. Un alt țăran, Mirăuță Nicolae din Suceava, a fost împușcat noaptea, pe geam, în casă, după ce se eliberase. Ion Vatamaniuc, după ce a fost rănit grav și lăsat într-un șanț, a fost prins, dar printr-o minune a scăpat adăpostindu-se într-o casă unde a primit ajutor. Arestat de români, a stat închis până în 1954 la Pitești, de unde a fost eliberat, dar pentru scurt timp, fiindcă în 1956 este arestat și anchetat cu fratele lui și va rămâne prin închisorile Jilava, Aiud și Gherla până în 1964, când este eliberat.

Acțiunea partizanilor a fost continuată de Gavrilă Vatamaniuc, fratele lui Ion, al zecelea copil al familiei. Centrul de activitate este în Obcina Mare, dar s-a căutat să se ia legătura și cu cei din Făgăraș prin Motrescu Vasile, țăran din Vicovul de Jos. Din acest grup mai făcea parte, pe lângă Chiras Ion și Chiras Gheorghe, țărani din comuna Sucevița, împușcați în lupta de la Ursoaia Mare (în apropierea comunei), și Marciuc Vasile, tot din Sucevița, care, fiind prins, a fost condamnat și a murit după eliberare ca urmare a torturilor la care fusese supus în închisoare.

Gavrilă Vatamaniuc a început să difuzeze manifeste prin care îndemna pe țărani să reziste și să nu se înscrie la colectivele comuniste create pentru distrugerea proprietății țărănești. Partizanii care au mai rămas după hărțuirea la care i-au supus securiștii locuiau în bordeie, în munți, iar vara colindau pe o arie de 100 de km., între Straja-Gura Humorului și Vatra Dornei-Rădăuți, fiind înarmați cu puști-mitraliere, puști Z.B. și grenade.

În vara anului 1950 au mai căzut secerăți de mitralierele securiștilor, lângă Gura Humorului, un grup de trei partizani: Ghimici, Flocea și Sava.

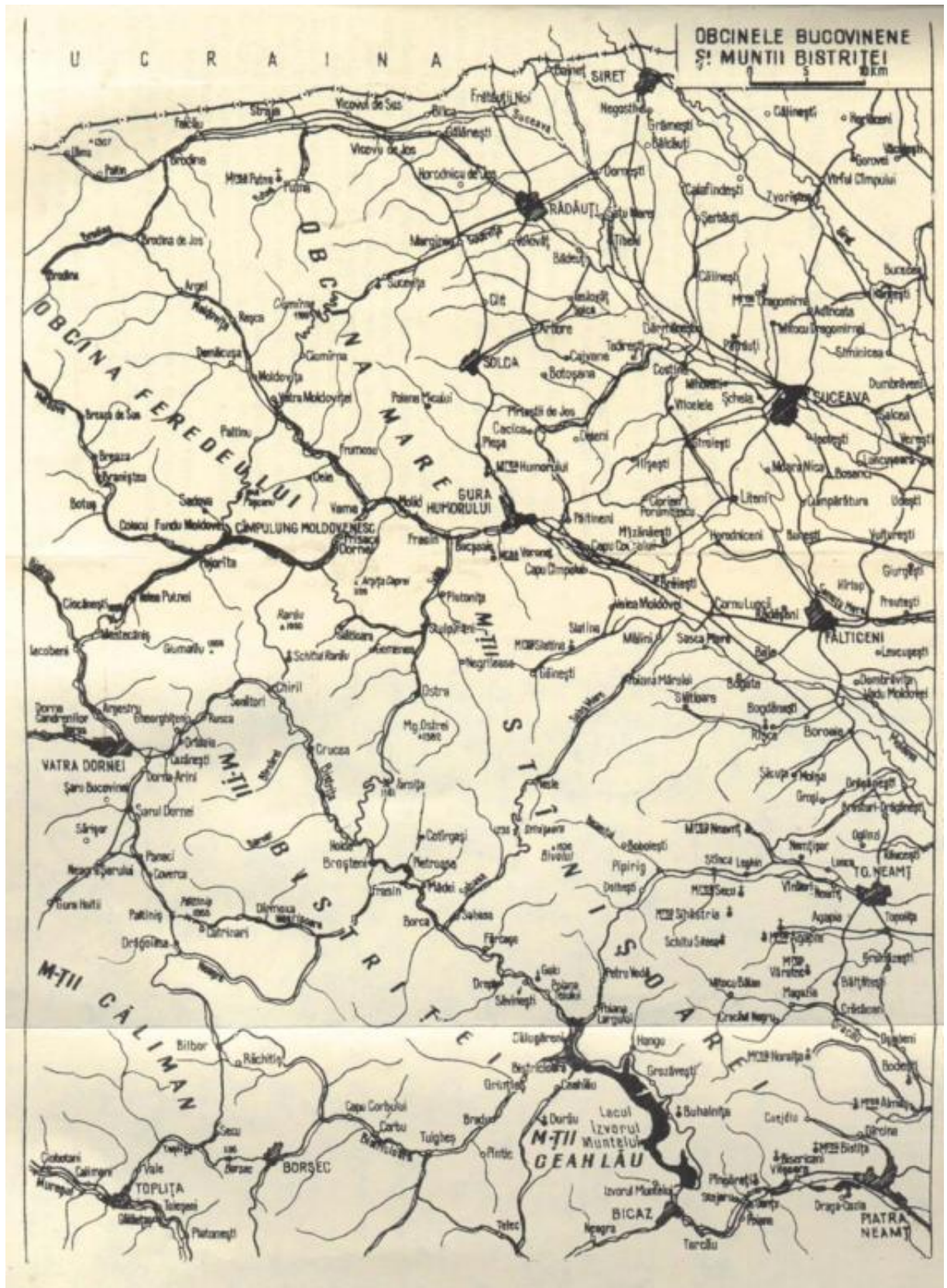
Gavrilă Vatamaniuc cu oamenii ce-i mai avea, au distrus busturile lui Lenin și Stalin din Căminul cultural al comunei Sucevița și au făcut zdrențe steagurile comuniste.

Ei apăreau pe neașteptate pe la gurile minelor din munte și le vorbeau muncitorilor despre nenorocirile aduse de comuniști îndemnându-i să se împotrivescă colectivizării și subliniind faptul că Basarabia și Bucovina de Nord sunt teritorii furate de ruși, pe care aceștia trebuie să le restituie.

În 1955 sunt înconjurați de 3 batalioane de securiști și circa 100 de câini. Gavrilă Vatamaniuc reușește să se salveze, dar pentru puțin timp, deoarece va fi prins în satul Voievodeasa, de pe malul Suceviței, aproape de izvor, în Obcina Mare, fiind trădat de Marciuc Vasile, care nu a mai putut rezista la chinurile la care fusese supus, timp de 24 de ore, de când puseseră securiștii mâna pe el.

Bătut în mod sălbatec cu pistolul până a intrat în comă, legat burduf, Gavrilă Vatamaniuc a fost dus la Securitatea din Suceava unde, timp de 9 luni, l-au chinuit zi și noapte. Trimis la tribunal, a rămas condamnat la muncă silnică pe viață și a trecut prin multe închisori de exterminare până în 1964, când a reușit să se salveze.

Motrescu Vasile a fost arestat în 1958 și, după judecarea și condamnarea la moarte de către Tribunalul din Botoșani, a fost executat în anul 1959. El mai fusese arestat la începutul lui 1954, pe 18 ianuarie, când s-a despărțit de Gavrilă Vatamaniuc și a fost eliberat, se pare, condiționat. Ce a făcut până în 1958, când a fost arestat, nu se știe.

Obcinile Bucovinei se frământă

"Din Rarău la Detunata plânge țara, geme glia;

Din Orhei la Feldioara geme glia, geme țara".

La sfârșitul anului 1948 au început să se organizeze alte grupe de partizani în Moldova de Nord, cunoscute sub denumirea de "Gărzile lui Decebal, care aveau 3 ramuri:

Vatra Dornei-Piatra Neamț.

Vatra Dornei-Fălticeni.

Vatra Dornei-Bistrița Năsăud.

Prima ramură era condusă de Filaret Gămălău, starețul schitului Rarău, arestat la 1 septembrie 1950, fiind denunțat de pictorul din comuna Teiul Doamnei.

A doua fracțiune își desfășura activitatea de la Șarul Dornei și Crucea, până la frontiera sovietică. Șeful acestei grupe din cuiburile Obcinilor era sublocotenentul Jenică Arnăutu, originar din satul Ungureni, comuna Mîndreni, Județul Botoșani, care era membru al Partidului Național Țărănesc, îl cunoscusem la București în timpul campaniei electorale din 1946, pe când venea după material de propagandă. Dat fiind faptul că era militar însemna un mare avantaj, putând să circule nestingherit, în timp ce comuniștii căutau să împiedice orice propagandă și mai ales circulația programelor partidelor. Era un om hotărât, care nu pregeta să depună toate eforturile pentru a scăpa țara de comunism. Timpul a probat acest caracter integru al lui Jenică. Încă din timpul campaniei electorale, unii erau preocupați să adune oamenii de bună-credință în vederea unei pregătiri militare pentru o rezistență armată ce părea singura soluție pentru înlăturarea dictaturii ce se instaurase cu ajutorul bolșevicilor.

Scos din armată, ca foarte mulți ofițeri, Jenică Arnăutu a fost arestat, în noaptea de 2 spre 3 martie 1949, în satul Ungureni de pe Jijia. Reușind să evadeze de la Jandarmerie, a luat calea codrului, fixându-și centrul de acțiune în Munții Suhardului-Bistrița și Mestecăniș. Prezența partizanilor s-a făcut simțită în comunele următoare: Dorna Căndrenilor, Coșna, Coșnița, Poiana Negri, Șarul Dornei, Arini, Crucea. Locuitorii satelor îi susțineau pe partizani, ajutându-i mai ales cu mâncare.

Printre partizanii din această regiune au putut fi identificați prin închisori: Radu Cacina, Strătescu, doctor Vasilache, Aurel Botnariuc, Gheorghe Petrescu, Nicolae Chelsoiu.

Acești oameni, legați acum de pădure, adunaseră arme, aparate de radio, de transmisie, pe care le instalaseră în bordei. Adăpostul n-a putut fi reperat în timp de iarnă, fiind bine camuflat. Dar cum iuda e cauza tuturor nenorocirilor, și printre ei a fost introdus un "student", care a informat asupra poziției unde se găseau. Securiștii au plecat pe urmele lor și, după o serie de hărțuiri din partea acestora, partizanii s-au retras în ascunzătoare. Aici au fost surprinși la un moment dat. În lupta de capturare, Jenică Arnăutu a fost doborât și lovit cu patul puștii în cap. Osul frontal i-a fost spart și înfundat în cap. Pe drumul spre Securitate a avut dureri atroce de cap, dureri ce l-au urmărit prin pușcării câte zile i-au rămas până la exterminare.

Procesul a fost judecat la Tribunalul Militar din Iași, unde procurorul Puișor a cerut pedeapsa cu moartea atât pentru el, cât și pentru ceilalți membri ai grupului, în așteptarea recursului au trecut prin închisoarea Suceava. Aici li s-a anunțat comutarea pedepsei în muncă silnică pe viață.

Jenică Arnăutu a stat la Gherla și apoi la Aiud până în 1957, când, după o grevă declanșată împotriva condițiilor de exterminare la care erau supuși deținuții, a fost mutat la Rîmnicu Sărat, împreună cu cei care erau socotiți conducătorii grevei, ca o măsură disciplinară. Aici era o temniță grea, de izolare completă, fiecare deținut cu celula lui, și mai ales era un regim sever de alimentație, însoțit de bătaie continuă. Iată ce spune Ovidiu Borcea, care a reușit să supraviețuiască: "Jenică Arnăutu era cel care protesta cel mai vehement împotriva regimului de exterminare. La Rîmnicu Sărat se murea de foame, de frig, de bătaie. Eram înmormâțați de vii. Cămașa pe care o aveam era ca o apărătoare de muște. Semănăm cu un soldat elvețian din Garda Vaticanului, căci eram îmbrăcați numai în fâșii. Când le-am arătat temnicerilor starea cămășii mele, mi-au spus râzând că era mai bună decât a celui de la celula patru, adică a lui Jenică Arnăutu. El se găsea într-o grevă a foamei care dura de 132 de zile, timp în care a fost torturat, bătut, alimentat cu furtunul, pe care-l introduceau forțat în gură și pe esofag, în aceste condiții și-a dat ultima suflare pe 2 noiembrie 1959." Jenică Arnăutu a stat aproape 1.000 de zile izolat în "cavoul" nr. 4, după care a fost aruncat în groapa comună. După 7 ani, când au aflat părinții și li s-a permis să-l aducă acasă, l-au găsit aruncat pe burtă, dezbrăcat, și cu încă o persoană neidentificată. Amândoi au fost înmormâțați creștinește.

Cîmpulung Moldovenesc

În timp ce închisorile gemeau de deținuți politici, regimul comunist se grăbea să modifice manualele școlare după structura manualelor sovietice pentru a se schimba mentalitatea generațiilor tinere despre viață și aspirațiile omului ce trebuia să devină un robot, care să execute orbește dispozițiile Partidului Comunist.

Dar elevii de liceu și studenții refuzau acest sistem. Limba rusă și filozofia marxistă au devenit motivele permanente de discordie în învățământ. Și nu încetau cererile de înlocuire a acestor obiecte. Nici nu ne miră faptul ca în închisori își făceau apariția tineri și chiar copii, de 10-12 ani, din ce în ce mai mulți, încât a fost nevoie să se amenajeze Tîrgușorul ca temniță pentru ei, înainte de a fi trimiși la muncă forțată. Acești tineri își dădeau seama că adevăratul inspirator al sistemului opresiv instaurat la noi era Rusia. Interesant a fost că un roman sovietic, "Tânăra gardă", i-a încurajat la revoltă pe unii tineri.

Într-o seară, la marginea Cîmpulungului Moldovenesc, pe podul peste râul Moldova, un colonel rus a fost omorât și corpul i-a fost aruncat în apă. Printre cei care au fost implicați în omorârea rusului se găseau trei elevi: Rotărescu, Serghei și Tomașevschi, toți trei, de altfel, elevi foarte buni, ieșiți din familii onorabile de intelectuali. Condamnați la muncă forțată pe viață pentru că erau minori, au trecut și prin închisoarea de exterminare de la Gherla.

Aceasta demonstrează că în lupta de rezistență împotriva comunismului se angajaseră atât tineri, cât și bătrâni.